

# Eesti õunasordid Lätis

ERAKOGU

**Lätis Dobeles katseaias kasvab muude sortide hulgas ka palju Eestis aretatud õunu. Uurime, kuidas lõunanaabrid neid hindavad.**

Dobeles asuva Läti Puuviljanduse Instituudi katseaiad pakuvad mulle kui sordiaretajale väga meeldivat pilti, mistõttu olen igal aastal koos puuviljakasvataja Toivo Rüütmaniga seal külaliseks olnud. Palju tarkust saab sealt ka seetõttu, et Dobeles õunakollektsioonis on ligikaudu viissada, enamasti kõige uuemat sorti Euroopast ja Põhja-Ameerikast.

Dobeles katseasutus on edukas sordiaretuskeskus Lätis. Kõrvuti eespool viidatud sortidega kasvab seal kakssada Läti enda aretist, millest parkümmend on uute sortide kandidaadid. Sel aastal registreeriti üks sort (nime ei ole veel välja mõeldud).

## 'Lembitu' on kõige maitsev

Vanematest Eesti sortidest kasvatatakse Läti aedades kõige rohkem magusamaitsest sügissorti 'Tiina'. Tema õunad on seal uskumatult kaunid ja suured. Maitse poolest hinnatakse kõige paremaks aga varajast sügisõuna 'Lembitu', mille viljad on veelgi ilusamad.

Lugu peetakse sortidest 'Kaja' ja 'Pärnu tuviõun', mida meile uhkustades näidati – vaat kui ilusad Eesti õunad meil kasvavad!

Väga hea maitsega on sügissort 'Vahur', kuid tema välimus ei ole turuõuna jaoks ahvatlev. Hea maitsega 'Talvenaudingut' ei kasvatata Lätis seetõttu, et säilitamisel tema koor pruunistub.

## Edukas 'Aule'

Mind huvitasid kõige rohkem Poli ja meie harrastusaretajate uued sordid, mille kohta on veel suhteliselt vähe kogemusi.

Kõige meeldivam uudis oli see, et magushapu taliõun 'Aule' on Lätis eriti heaks hinnatud ja teda peetakse tulevaseks äriaia sordiks. Praegu on Läti äriaedades tähtsaks sordiks saanud Leedu 'Auksis', mille osakaal on juba kümnendik puudest. Sellega võrreldes on 'Aule' hi-



Magushapu taliõun 'Aule' võib saada Lätis tulevaseks äriaia sordiks.



Magus 'Karamba' on olnud aastaid lätlaste armastatud sügissortide hulgas.

lisema (soodsama) koristusaja, tugevama viljaliha ja parema säilivusega. Katsepuud Lõuna-Lätis on talved üle elanud ilma kahjustusteta, samal ajal kui 2009/2010 talv tegi 'Aulele' Pollis tugevasti kahju.

'Els' on väga hea maitsega ilus sügisõun. Kuid õunateadlasest bioloogiadoktor Laila Ikase ütles, et sellise tarbimisajaga sortide hulgas on konkurents väga tihe ja tahaks, et sel sordil oleks erksam kattepuna.

'Kaari' on hea maitsega sügis-talisort, kuid Läti oma sorte peetakse paremaks.

## 'Kastar' on võluv ja saagikas

Sügisoõun 'Kallika' on väga ilus: viljad on suurel ja võrtsika maitsega. Tõsist tähelepanu on ta äratanud oma talvise säilitamisvõimalusega.

'Karamba' magus ilus õun ei ole küll suur, aga ta on juba kümme aastat püsinud lätlaste koduaedades armastatud sügissortide hulgas.

'Kastar' on uurijate huvi pälvinud oma võrtsikate, üsna magusate ja kaunilt punaste taliõuntega. Igal aastal on ta head saaki kandnud.

'Katre' magushapud hea säilivusega õunad on küll leidnud lätlaste heakskiitu, aga kahtlen, kas see sort Dobeles suures kollektsioonis paljusid teisi ületab.

'Kersti' on alles katsetamise algjärgus. Tema väljapaistvaks omaduseks on väga hea säilivus, mida kõrgelt hinnatakse.

'Kikitriinu' imemaitsev magus võrtsikad ja talvelgi säilivad punased õunad on pilkupüüdnud, puu kasv on aga liiga tugev.